

Foto: Bo Axhammar

Förskolan i Ersnäs

Vad händer med förskolan i Ersnäs? Det är en berättigad fråga efter artiklar i lokalpressen. Här kommer ett tillrättaläggande.

För det första kan jag konstatera att under de 14 månader som jag varit engagerad i frågan för Byaföreningens räkning, har jag aldrig hört någon förälder säga ett ont ord om pedagogerna vid skolan. Därför blev jag mycket förvånad över artikeln i Kuriren den 9 maj som handlade om föräldrarnas möte med Karl Petersen och Yvonne Stålnacke. I artikeln fanns formuleringar som gjorde pedagogerna upprörda och det med rätta. Det har nu visat sig att just dessa ord bygger på ett missförstånd från journalistens sida av vad som sagts. Detta beklagar jag.

Ett möte den 8 maj med kommunalrådet tillkom med anledning av skolledningens beslut att flytta femåringarna till skolbyggnaden. Frågan är väldigt enkel. Det finns inte tillräckligt med platser på förskolan för barnen i Ersnäs, Mörön och Fällträsk. För fjorton månader sedan uppmärksammade vi politiker och tjänstemän på det faktum att det var 27 barn i kö och att 10 får plats medan 17 barn hamnade utanför.

• Den **13 mars** 2007 lovar politiker

och ansvariga tjänstemän att frågan skulle lösas. "Lösningen" blev att föräldrar erbjöds plats för sina barn i övriga sörbyar och Bergnäset. Tio föräldrar var tvungna att tacka nej och blev därmed utan förskoleplats.

• Den **20 juni** konstaterar Barn- och utbildningsnämnden: "för att tillgodose att barnen i Ersnäs får möjlighet att placeras i sin egen by måste en utbyggnad av en förskoleavdelning ske".

• Vid kontakt med BUN i **januari** får vi beskedet att Ersnäs inte finns med i budgeten men att ansvarig för lokaler har fått i uppdrag att titta på utbyggnad av befintligt dagis.

• I **april** får föräldrar information om att femåringarna skall placeras i skolbyggnaden. Föräldrarna kallades till ett möte i skolan den 7 april för att gå igenom riskerna med femåringarnas placering. Detta möte var illa förberett. Ingen ritning fanns över lokalerna. Det var också oklart hur verksamheten skulle organiseras. Inga kostnader redovisades. Dessutom ändrades senare den tänkta placeringen.

Om man följt hur frågan hanterats förstår man föräldrarnas frustration och upprördhet. Den tillväxt som sker i Ersnäs kommer att öka antalet barn i skolan och med förskolan i byggnaden uppstår utrymmesbrist.

Rådslaget

Företrädare för byns föreningar träffas en gång per år för att prata om gemensamma angelägenheter. Så även i år. Mötet genomfördes i början av mars.

Några av de frågor som diskuterades, behandlas under egna rubriker i detta nummer av Ersnäsbladet: EU-ansökan, årets evenemang, Ersnäs Husmodersförenings uppgående i Ersnäs Hembygdsförening.

Men Rådslaget behandlade också några andra frågor:

Tre av byns föreningar använder sig av medlemsavgifter. Det gäller Ersnäs

Byaföreningen, Ersnäs IF och Ersnäs Hembygdsförening. Nu finns det planer på att inför 2009 samordna inkaseringen av dessa avgifter.

Kanske vi framöver kommer att ett par gånger per år arrangera bytardagar.

Planer finns att framställa en Ersnäs-kalender.

Det finns kommunala medel att söka för ungdomssatsningar. Information på www.lulea.se/ungdom, eller från gunilla.m.bjorklund@home.se och sophia.wennberg@kulturen.lulea.se

Vid mötet med kommunalrådet frågade Karl Petersen vad som nu var viktigast att göra, svarade jag att det är dags för ett omtag och att på nytt se över frågan för att kunna fatta ett beslut som löser behovet av barnomsorg och att vi har en skola som kan ta emot det växande antalet elever.

Jag anser också att bristen på förskoleplatser hämmar utvecklingen i de tre byarna. Vi jobbar vidare med denna avgörande fråga.

Bo Axhammar, Ersnäs byaförening

Årets evenemang

Utbudet av arrangemang i byn skäms inte för sig. Under detta år har redan följande genomförts: Nederluleåstafetten, KM på skidor, paltmiddag, majbrasa. Så här ser den fortsatta kalendern ut.

24-25 maj OK Renen genomför orienteringstävlingen Renlunken vid Gläntan. Se Kalendern på www.ersnas.se

6 juni Nationaldagen firas på Torget. (Ett programblad kommer i lådorna)

15 juni Hembergsledens Dag

20 juni Midsommarafton på Torget (Premiär för detta arrangemang)

5 juli Ersnäsdagen.

20 juli Café-eftermiddag i Torpet och boule

27 juli Vandring till Gagsträsket med efterföljande pizzaservering på Torget

10 augusti Café-eftermiddag i Torpet och boule

31 augusti På initiativ av Gun Hellström Dahlberg vandrar Lulekretsen av Svenska Turistföreningen Hembergsleden med start i Gläntan kl 13. Alla välkomna!

September Surströmming

November Julmarknad

Arrangörerna hoppas på god uppslutning vid de olika tillfällena. Det här ger oss utmärkta tillfällen att träffas, kanske ibland få nya bekanta, avnjuta både andlig och lekamlig spis, kort sagt njuta av livet. Så notera tidpunkterna i Din almanacka.

Det händer att folk inte lyssnar på mig! Ja, det är kanske inte något obekant fenomen. Rätt vad det är så är det en erfarenhet som jag delar med fler. Möjligen är det så att de allra flesta eller rent av alla har varit med om att inte bli lyssnade på. Det är i alla fall ruskigt frustrerande att, när jag har något som jag gärna vill förmedla så blir jag inte hörd.

Ibland så går det att förstå varför jag inte blir hörd. Det kan exempelvis vara så att ljudnivån är så hög att min spåda stämma inte hörs, men det är väldigt sällan. Det är nog oftare så att jag hörs men har inte tidigare i samtalet lyssnat nog och därför får jag tillbaks med samma mynt. Ibland så berättar jag om vad jag inte ska göra eller ännu värre, vad jag vill att någon annan inte ska göra. De gångerna förtjänar jag att inte bli uppmärksam.

Oftast så har jag känslan att det jag säger väcker ett, åtminstone artigt intresse. I alla fall de gånger som jag väntar tills det är min tur eller jag säger något genomtänkt. Emellanåt så blir jag dock mest uppmärksammad för saker som jag säger som inte var så kloka, halvtänkta saker som lika gärna eller ännu hellre hade kunnat få vara osagda. De gångerna brukar uppmärksamheten minsann vara riktad mot mig.

När jag säger saker som inte är riktigt färdigtänkta så har jag möjlighet att få hjälp med tankearbetet. En vän,

släkting, arbets- eller föreningskamrat kan hjälpa mig på traven och ge mig en knuff i rätt riktning. Eller en annan riktning. Mina åsikter formas, förkastas eller befasts på det här sättet genom samtal, offentligt eller privat. Planerat

eller spontant. Slött eller i affekt. Så här fungerar vardagsdemokrati. Människor möts och samtalar. Så bör vi ha det!

Kommunens ledning får brev från en människa som kallar sig "insatta bybor". Ämnet är barnomsorgen, den i Ersnäs ännu inte fungerande. Bybor som engagerat sig i frågan om barnomsorgen får brev från en annan eller samma människa med uppmaningen att flytta från byn, underskriften lyder: "Bybor". Det är uselt. Inte åsikterna som sådana, de skulle kunna tas på allvar om någon ville stå för dem. Nej, det som är uselt är bristen på ryggen hos den som inte står för sin mening. En åsikt existerar faktiskt inte om ingen talar för den! En ståndpunkt blir synnerligen intetsägande när ingen hävdar den!

*Gunnar Lauritz,
ordförande i Ersnäs byaförening*

Familjenytt

Födda

Linda Blixt Rönnqvist och Conny Rönnqvist har fått en dotter den 8 mars. Hon vägde 3810 gram och var 51 cm lång. Storasyster heter Matilda och de bor alla på Klubbvägen 96.

Mia Backlund Norberg och Dennis Norberg har fått en pojke den 27 mars. Han heter Knut och vägde då 2690 gram och var 47,5 cm lång. De bor på Klubbvägen 114.

Inflyttade

Martin Olsson och Angelina Bäckström har flyttat in på Ersnäs vägen 138.

EIF klubbmästerskap söndag 30 mars

Ett belåtet gäng med skidåkare, efter åkning och prisutdelning

Den 30 mars arrangerade Ersnäs EIF klubbmästerskap i skidåkning. Idrottsföreningen bjöd på färdiggrillad korv och dryck efter tävlingsheaten.

Deltagare och resultat: Ungdomar

Axel Westerberg, Saga Norberg, Elsa Isaksson, Elias Isaksson, Ida Esperri,

Tm Esperri, Lea Gustafsson, Helga Gustafsson, Madelene Winsa, Alice Samuelsson, Hugo Engström, Ebba Engström, Alva Lindvall, Arvid Welin och Agnes Isaksson.

1,5 km

Oliver Winsa, 11:30
Viktor Samuelsson, 11:27

5 km Dam

Ingegerd Skoglund-Öhman, 32:31

5 km Herr

Björn Samuelsson, 19:58
Mats Gustafsson, 19:33
Hans Blomqvist, 24:12

Dagbok från Vasaloppet 2008

Fredag: Uppstigning kl 04.15.

Björn S plockade upp mej kl 04.50 vidare till Alvik hämtade Lennart J och färden fortsatte till Kallax Flygplats där Anders S väntade (laddad till tänderna).

Flyg till Stockholm Arlanda kl 06.00 och kl 07.00 landade vi där. Vidare från Arlanda kl 9.00 och framme i Oslo kring kl 10.00 där Anders S bror Jörgen S väntade med bilen.

Björn Samuelsson och Mats Gustavsson

Sedan fortsatte färden med bil mot Sälen där vi hade hyrt en stuga. Det var väldigt bråttom till stugans toalett vid ankomsten. Nu börjar man känna lukten av alla kolhydraterna eftersom man var tvungen att hålla igen när man flög. Till följd av det fick man magknip. Vi hämtade ut våra nummerlappar, handlade käk och åt middag. Sen när vi kom tillbaka till stugan kollade vi väderprognoserna via den bärbara pc som Jörgen hade med sig. Kolhydratladdning hela kvällen. God natt!

Lördag: Uppstigning kl 07.30.

Frukost havregrynsgröt med lingonsylt, mackor och kaffe. Vädret lätt snöfall kring 0 grader man började misstänka svårvallat till på söndag. Vi hoppades att det skulle sluta snöa och att det skulle bli kallare. Men det såg mörkt ut på väderprognoserna. Började lägga på glidvalla på skidorna men avvaktade med fästvallen till på kvällen.

Lunch kl 13.30 spagetti och köttfärsås.

Vi låg och slappade mest hela dagen. Kollade på text-tv när Skellefteå slog Luleå i hockey. Väderprognoserna spådde om 3 minusgrader vid starten på söndag. Kanske lite snöfall.

Kl 19.30. Började valla fästvalla på skidorna som var en chansning vad man skulle lägga. Plockade i ordning inne i stugan och gjorde iordning skidkläderna. Packade skidorna i bilen till söndagsmorgonen. God natt!

Söndag: Uppstigning kl 04.00.

Frukost gröt, sylt, mackor och dryck. Städning av stugan. Det mest använda rummet var toan så den var viktigast att rengöra. Vi var klara för avfärd kl 04.45 ner till starten i Sälen och för att köa till respektive startfälla. Hade inte vädrets

makter med oss 0 gradigt och lätt snöfall. Då visste man att det skulle bli en tung dag på jobbet. Starten gick kl 08.00 och färden till Mora började för oss alla. Jag (Mats) kände direkt upp för första backen att jag inte hade något fäste. Det var bara att bita ihop upp till myrarna så att jag kunde stå och staka. Tänkte stanna och valla om vid någon av vätskekontrollerna men tog beslut under färden. Jag kör på armarna till Mora och det gick. Glider kl 13.49 in i mål. Duschar, hoppar på en buss tillbaka till Sälen för att hämta bilen. Kör tillbaka till Mora och träffar alla mina stugkompisar. Förutom Björn S som har tagit en taxi till Oslo för att han ska med ett flyg kl 06.30 på måndagsmorgonen (trist) och jobba.

Det roligaste av allt var att vi alla tog oss igenom loppet.

Våra tider:

Mats Gustafsson	5:49
Anders Sörkvist	6:25
Lennart Johansson	6:33
Björn Samuelsson	6:43
Jörgen Sörkvist	7:00

Vi vill hälsa vår nya medlem i EIF (skidsatsning) Anders Sörkvist med familj välkommen.

Hoppas att vi blir fler som börjar att utöva den här underbara motionsformen. Vi syns i skidspåret.

Mats Gustavsson

Toa på Torget

Den 20 februari avsändes ett brev till kommunalrådet Petersen från Ersnäs. Brevet var undertecknat av samtliga byns föreningar.

Planerna på en toalett på Torget hade då blivit så konkreta att en ansökan om medel kunde göras. Det blir en byggnad i anslutning till Brandstationen. I novembernumret i fjol av Ersnäsbladet finns en beskrivning. Du kan också finna ritningen på www.ersnas.se Vi ansöker om ett anslag på 164.500 kronor.

Vi har erhållit bygglov för toaletten men har ej fått besked från kommunen angående finansieringen. Vi väntar på svar, därför har vi inte planerat någon fortsatt aktivitet för att utveckla torget. Övrig planering av torget hänger på om det blir byggnation eller inte till hösten.

Ersnäsbladet utges av Ersnäs byaförening och är öppet för alla (föreningar, företag och enskilda) med anknäring till byn och utkommer med fyra nummer per år. Manusstopp under 2008 är 28/1, 12/5, 25/8 och 10/11 och utdelning fredagen därpå.

I redaktionen:

Sven Persson, 311 80 och E-postadress persson.sven@telia.com

Krister Öhman, 312 59 och E-postadr kristman@tele2.se

Bo Axhammar, 311 04 och E-postadress bo.axhammar@tele2.se

Våra två "sidor"

Ersnäs har en egen hemsida, www.ersnas.se men vi finns naturligtvis även med på kommunens byasidor på adressen: www.byar.lulea.se och välj där Ersnäs.

Ersnäsbladet finns också att läsa/hämta från byns hemsida www.ersnas.se och där ser du bilderna i färg. Där finns även tidigare nummer.

OK Renen genomför Renlunken, Nationella orienteringstävlingar 24-25 Maj 2008 vid Gläntan/Skidstadion i Ersnäs

Lördag 24/5 Medeldistans
Söndag 25/5 Långdistans med långklasser för Juniorer och Seniorer.

Separata tävlingar båda dagarna.
Start lördag kl. 12.00-13.30.

Start söndag kl 10.00-11.30.
Fikaförsäljning, godis, hamburgare.

PM och startlistor läggs ut på OK Renens hemsida: www.okrenen.se

Människor utan ansikten

För en tid sedan lades ett brev på brevlådan, adresserat till Carina Winsa och Tuula Rosenberg. Dessa båda kvinnor har tillsammans med ett stort antal andra föräldrar under det gångna året engagerat sig i frågan om tillgången på förskoleplatser i byn. Deras gemensamma strävan och mål har varit att skapa så goda förutsättningar som möjligt för sina barn – sålunda det naturligaste uttrycket för människans godhet.

Brevet är en sorglig läsning och ett exempel på att vi inte alltid domineras av det goda. Det är undertecknat "Bybor". Den första frågan vi ställer oss är varför? Det kan tyda på att brevskrivaren är osäker på sin sak. Det kan också avspegla en rädsla att uttrycka negativa tankar i en direkt

konfrontation med sin medmänniska. Det är lättare att vara illasinnad med hjälp av det skrivna ordet än vid en ögonkontakt.

Brevet kritiserar Winsas och Rosenbergs engagemang därför att deras agerande "gör byn väldigt illa". Brevet innebär en kränkning av brevets mottagare. Det är underdånigt mot politiker och tjänstemän som brevskrivaren uppenbarligen vill beskydda. En sådan inställning tillhör fördemokratisk tid. Jag skulle själv ha blivit utomordentligt illa berörd om jag tvingats ta emot ett brev av det här slaget.

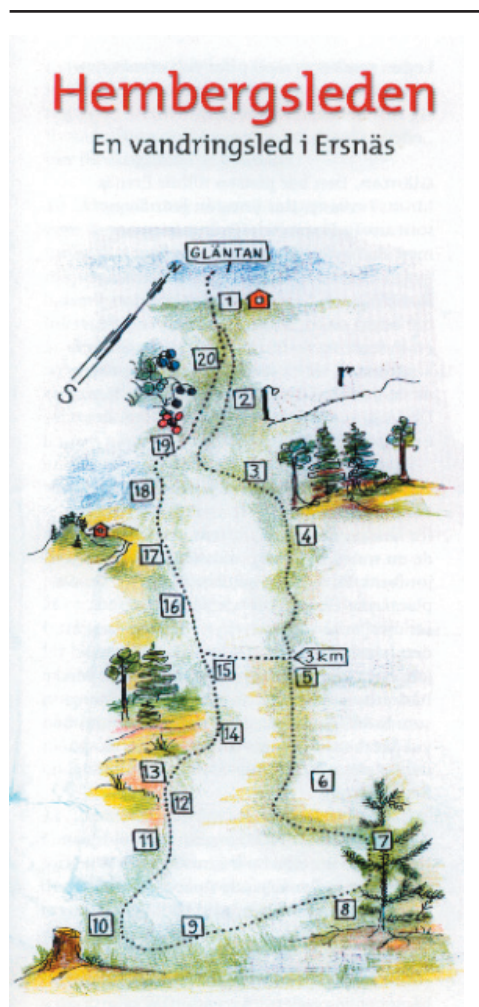
De båda adressaterna är inflyttare, som valde Ersnäs för att här finna en god miljö för sig och sin familj. Av samma skäl flyttade jag till Ersnäs för 33 år sedan. Hade jag ångrat det steget, hade jag inte nu suttit och fäst dessa tankar på pränt. Mitt bestämda intryck är att den överväldigande delen av byns "urinvånare" ser med glädje på att Ersnäs attraherar utifrån kommande människor. Under alla dessa år har jag aldrig någon gång haft någon annan känsla i det avseendet.

Brevet är inte representativt för den anda som råder i vår by. Därför hade det också funnits skäl att inte ta någon notis om det. Dock! Brevets nedriga formuleringar drabbar två bybor till vars försvar jag till fullo ställer upp. Det hade varit skönt om denna brevskrivare hade tänkt sig för ytterligare en gång och avstått från färden till brevlådan. Så blev tyvärr inte fallet.

Dessutom har ytterligare ett anonymt brev författats som behandlar förskolefrågan. Adressaten är våra tidningar och vårt kommunalråd. Den här gången är Carina Winsa och Ulrika Lindvall måltavlan utan att deras namn nämns i texten. Bl a kommer brevskrivaren med ogrundade påståenden om opinionsläget i byn som tyvärr påverkat både en tidning (NK) och beslutsfattare.

Jag hoppas innerligen att detta anonyma agerande är ett olycksfall i dessa personers tankevärld och att åsikter framdeles framförs öppet och utan bekvämt skydd av anonymitetens täckmantel.

Sven Persson

Svedjekojan utför guidade vandringar under sommaren 2008 på den 6 km långa slingan.

Onsdagar kl.10.00 startar vi från Gläntan, utrustade med ryggsäckar och lättare "lunch". Föranmälan senast tisdagar kl.19.00. Minimum 2 personer. 325: -/person.

Caisa Ohlsson / Svedjekojan.
www.svedjekojan.se

Nominera!

Lördagen den 5 juli koras Årets Ersnäsare. I fjol förärades Kent Bäckström denna hedervärda titel med fanfar av Ulf Omnell (bilden). Vem får den äran i år? Vad meriterar? Jo, (som vi skrev i förra numret av EB) någon som arbetar/arbetat för byns väl och ve antingen helt och hållet på ideell basis men också sådana insatser som sker i eget intresse men som på ett påtagbart sätt gynnar Ersnäs.

Juryn ser fram emot förslag från ersnäsbor eller utombysbor. Kontakta Sven Persson på antingen 31180 eller persson.sven@telia.com senast 15 juni.

Ett samtal med Centralorten

Den 20 april 2007 är vår skrivelse till Infrastrukturdepartementet om den planfria korsningen daterad. Vi i redaktionen firade ettårsjubileum med anledning av det uteblivna svaret utan större ovationer. Tidigare har vi i EB meddelat att departementet – sent omsider – erkänt att skrivelsen inkommit såsom det heter i sådana här sammanhang och att handläggaren heter Annika Spångberg.

Den 15 april fick jag via telefon kontakt med sagda Spångberg. Då jag presenterade mig och mitt ärende fick jag det bestämda intrycket att hon påminde sig Ersnäs och vårt problem. Mina påminnelse mejl, som hon inte besvarat, kanske medverkade till

att Ersnäs fastnat i minnet trots hård konkurrens. Hon hänvisar nämligen till att hennes enhet är överhopad av nya – och gamla – ärenden och att där finns inkomna skrivelser från 2002 som ännu inte är behandlade.

Det finns inga partipolitiska slutsatser att dra av denna långbänk och Kanslihusets hantering av medborgarnas samhällsengagemang. Inte heller innebär den uteblivna reaktionen att handläggare Spångberg skulle behandla Ersnäs med nonchalans. I stället har senfärdigheten med organisationen av arbetet på sagda departement att göra.

Sven Persson

Landhöjningen

Landhöjningen - vad då? Den vet väl alla om! Det där har vi läst om i skolan. Självklart: landet höjer sig sakta, och det blir grundare utanför bryggan. Men sakta går det..., som sagt!

Nja... Om landet här i Luleåtrakten höjer sig med så där 8 - 9 mm per år, så är det faktiskt en riktigt snabb höjning, räknat i geologiska mått. Närmare en meter på 100 år, det är mycket. Och det är ytterst ovanligt, om vi tänker på hur jordskorpan i vår tid betar sig runt om i världen. Och inte är landhöjningen självklar heller för den delen! Vad är det som säger att landet höjer sig? Är det inte lika gärna vattenytan som sjunker? Man brukar ju säga att vattnet drar sig tillbaka... Vad ska man tro? Om detta har man vetat eller trott på olika sätt under tidernas gång.

Om vi tänker på det här helt förutsättningslöst, så blir det så här: Landbacken, dvs en begränsad del av jordskorpan, kan höjas eller sänkas. Eller så kan den förbli på en oförändrad nivå. Det är på liknande sätt med havsytan: den kan höjas, sänkas eller ligga still på samma nivå. (Då undantar vi tillfälligt hög- och lågvatten, för här talar vi om en medelvattennivå). Resultatet av vad som händer vid stranden blir alltså den sammanlagda effekten av vad landbacken och havsytan har för sig. Vi kan t ex tänka oss att landet stiger, men att havsytan stiger ännu fortare! Då skulle det faktiskt se ut som om landet sjönk, fastän det i själva verket stiger... Ja, så alldeles enkelt är nog inte det här... Det blir egentligen lättare att tala om en "strandförskjutning" än om en landhöjning. En strandförskjutning är nämligen det som vi faktiskt kan konstatera. Men ordet landhöjning har blivit så inrotat, så det är nog bara vissa specialister som föredrar att säga strandförskjutning.

Längre tillbaka i tiden höjdes landet snabbare än idag. När inlandsisen just smälte bort kan höjningen ha varit så mycket som 1 dm per år i den del av landet där isen hade varit tjockast. Människan flyttade snart in, och de som bosatte sig vid en flack kust såg hur stranden flyttade sig iväg en bra lång sträcka på en mansålder. Detta påverkade säkert valet av boplats, särskilt för dem som livnärde sig på fiske. Kan strandförskjutningen möjligen ha varit ett skäl till att stenåldersbyn längst in i havsviken vid Vuollerim inte blev en permanent boplats under längre tid? Havsviken "for iväg"! Vad stenålderns människor trodde om detta får vi aldrig veta. Däremot vet vi vad svenska vetenskapsmän under

1600- och 1700-tal trodde, för det är dokumenterat i skrift. Till att börja med kom de inte på den riktiga förklaringen. Först en bra bit in på 1800-talet började man förstå hur det verkligen förhöll sig.

Artikelförfattaren i Kathmandu, Nepal.

Människor som för några hundra år sedan bodde vid stranden av vårt innanhav kunde konstatera en strandförskjutning under en mansålder, men man hade inget korrekt ord för det. Det man såg var att vattnet minskade! Den tidens vetenskapsmän som såg samma sak, eller som av trovärdiga personer blev upplysta om saken, drog också slutsatsen att vattnet minskade. Alltså kom detta fenomen att kallas för Vattuminskningen. Men hur kunde vattnet minska? Vart tog det vägen? Detta var något som vetenskapsmännen funderade mycket över. Det debatterades och skrevs... Urban Hjärne, Anders Celsius och Carl von Linné var några av dem som brottades med problemet, men det fanns många fler. Jag skall inte gå in på alla teorier som lades fram, men en ganska allmän uppfattning var att vattnet i haven någonstans rann in i jordens innandöme, där det skulle finnas stora hålrum som fylldes med vatten. Kanske oroade sig vissa forskare också för att allt vatten i haven så småningom skulle försvinna.

När man angrep problemet mera vetenskapligt och började mäta hur fort vattenytan sjönk, visade det sig att vattuminskningen, dvs strandförskjutningen, var störst vid norrlandskusten och mindre vid östersjökusten. Den var allt mindre när man kom längre söderut, och vid Skånes kuster var det ingen märkbar vattuminskning alls. I världshaven minskade vattnet

heller inte, vilket man kunde konstatera vid atlantkusten t ex i Frankrike eller England. Vattuminskningen var alltså något som hörde Norden till, och den var särskilt tydlig vid Bottnicka vikens stränder. Vattnet i världshaven var utom fara!

Man kunde tolka det hela så, att vattnet rann ut ur östersjöbäckenet och dess vikar, ut till Atlanten. Helt galet var det väl inte att se det på det sättet. Så småningom förstod man att det hela berodde på att landet höjer sig, och numera är ju landhöjningen ett välkänt begrepp. Dock skall vi komma ihåg att vi inte bara har haft landhöjning. Under den tid då inlandsisen smälte bort för så där 13 000 till 9 000 år sedan, så tillfördes haven stora mängder vatten. Och det var inte bara från den nordiska inlandsisen! Även en stor inlandsis i Nordamerika smälte. Havsytan steg därmed c:a 100 m. Då både land och havsyta höjs samtidigt, blir frågan vilkendera höjningen som går snabbast. I de sydligare delarna av Skandinavien var det ibland landbacken och ibland havsytan som steg fortast, och det medförde att strandförskjutningen gick än hit och än dit. Här i norr, vid norrbottenskusten, var det hela tiden landhöjningen som var snabbast, vilket medförde att stranden vandrade iväg nedåt i landskapet; "vattnet drog sig undan". När all is hade smält bort, så fortsatte landet att stiga, och det gör det än idag. Och vi kommer att få en landhöjning i år också!

Här och var i landskapet ser vi tecken på att "här har det varit havsbotten" eller att "här har det varit en strand". Detta gäller hela norrlandskusten, och då också för Ersnäs by med omgivningar. Så håll ögonen öppna för upptäckter av detta slag när Du är ute i skog och mark i sommar! Eller om Du t o m på den egna tomten finner sådant som kan knytas till landhöjningen? Vad vet jag? Jag vet i alla fall att det skulle vara roligt att få återkomma och skriva mer om landhöjningen i ett senare nummer av Ersnäsbladet... Till dess: Om Du vill läsa mer om landskapets utveckling och om geologi, så får Du ett par litteraturtips här.

Lundholm, K och Nyström, M: Luleå kommuns historia, I. Från istid till 1750. Norrbottens Museum, Luleå, 1992.

Sveriges Nationalatlas: Berg och Jord. /Temavärd: Sveriges Geologiska Undersökning/. Bokförlaget Bra Böcker. Första utgåvan 1994, men försök få den senaste.

Anders Holmqvist, Luleå

De två blir ett

En av byns drivkrafter tillhör numera historien. Den andra dagen på det nya året 1939 sammanstrålade ett antal kvinnor i Ersnäs och bildade Ersnäs Husmodersförening. Vid sitt årsmöte i början på detta år beslutades att föreningen skulle upphöra. Föreningens fasta egendom överlämnades till Ersnäs Hembygdsförening (se separat ruta). En epok hade nått sitt slut.

Under sin nära 70-åriga tillvaro hade denna förening gjort stora insatser av betydelse för både byn och omvärlden. Läs bara!

Krig i vår nära omgivning bröt ut. Ersnäs kvinnor producerade mängder av stickade plagg som sändes till Finland, till Norge och till våra egna som försvarade landets gränser. Arrangemang medförde överskott som skänktes till välgörande ändamål. Föreningen drev åren 1947-1955 under somrarna ett barndaghem för att underlätta jordbrukande föräldrars vardagsliv. Föreningen bearbetade energiskt kommunala och andra makthavare för att Ersnäs skulle få pensionsbostäder, oljegrus på vägar, vägbelysning, vatten och avlopp, bättre bussförbindelser. En lång rad utbildningar anordnades under årens lopp. I Hääschkurvan har Husmodersföreningens julgran under åtskilliga decemberkvällar och -nätter spritt ljus över tillvaron

På Torget fanns under många år en gemensamhetsanläggning, en bod som innehöll en s.k. stenmangel. Denna fick i mitten av 70-talet lämna plats för en annan gemensamhetsanläggning nämligen Bagarstugan. Det var Husmodersföreningen som åstadkomma detta inte minst tack vare insatser av Ebba och Halvdan Nilsson (Vanja Lindbäcks föräldrar). Under många år kunde byborna och andra

besöka en alltid lika välstädd och väl underhållen liten stuga på Hemberget, Husmodersstugan. Namnet talar om att återigen var det byns husmödrar som visade vad samarbete kan åstadkomma. I mitten av 90-talet skänktes stugan till Ersnässektionen av Fyrklövers Skoterförening. Stugan finns

Husmodersföreningens sista ordförande. Elaine Blomqvist svarar för kontinuiteten genom att ingå som vice ordf i Hembygdsföreningen.

fortfarande på Hemberget. Den har, vilket är ett sorgligt konstaterande, under senare somrar hemsökts av Onda Andar, företrädande en livsfilosofi exakt motsatsen till Husmodersföreningens.

I den välskötta protokollsboken kan följande tidiga "feministiska" utspel läsas med anledning av att kvinnorna bearbetat männen att göra en del arbetsinsatser: "Vilka karlar vi haft! Rune Lundström (tidigare ägare av

Gammelgården) försökte få dem så pass som att göra en tvättbrygga men inte..." (Tänk vad tiderna har förändrats. Dagens karlar är ju av en helt annan sort!!! Red:s anmärkning.)

Efter det att sambeskattningen avskaffades i slutet av 60-talet har husmödrarna blivit allt färre. Kvinnorna förvärvsarbetar i lika stor utsträckning som männen. Det som ska göras i huset fördelas (förhoppningsvis) på kvinna och man. På det sättet har vi egentligen fått både husmödrar och husfäder. När Ersnäs Husmodersförening beslutade att upphöra, var detta resultatet av samhällsförändringarna i ett bredare perspektiv.

Låt oss notera vilka som under de senaste åren som styrelsemedlemmar varit engagerade i Ersnäs Husmodersförening: Elaine Blomqvist, Edith Sandberg, Vivan Elvelin, Sigrid Öhlund, Ann-Marie Olsson och Else Olsson.

Vi "icke-husmödrar" uttrycker vår uppskattning av och beundran för allt som dessa kvinnor under årens lopp tillfört byn.

För att ta tillvara de erfarenheter och kunskaper, som fanns i Husmodersföreningen, åtog sig dess avgående ordförande, Elaine Blomqvist, att ingå som vice ordförande i styrelsen för Ersnäs Hembygdsförening. Dessutom finns numera inom Hembygdsföreningen en Bagarstugegrupp bestående av Else Olsson, Vivan Elvelin och Olle Olsson, sålunda samma personer som även tidigare ansvarade för Bagarstugan.

Sven Persson

En kulinarisk höjdpunkt

Vid två tillfällen under året erbjuds byborna tack vare Hembygdsföreningens insatser att avnjuta det lokala kökets begivenheter. I mitten av april var det dags för årets paltmåltid.

Detta arrangemang kunde i år fira sitt tioårsjubileum. Närmare 50 personer tog chansen att avnjuta anrättningen. Detta var rekord i antal deltagare. För fabrikationen svarade Elaine Blomqvist och Tyra Boström. Palt kan tillagas efter många recept. Den här gången var det en piteinfluerad variant som serverades. Rätt så självklart eftersom Piteå är världens paltcentrum. Festsamordnare var K.G. Pettersson.

Lotteriföreståndare Erik Sundqvist kunde erbjuda församlingen ett mycket generöst vinstbord. Herrar Eriksson och Olsson från Råneå svarade för

den musikalisk underhållningen. De närvarande stödde genom sina namnteckningar aktionen mot kommunens barnfientliga ersnäsolitik.

Föreningarna

Bothnia Slädhundsklubb: Ordf Ulf Ohlsson tel 312 08, sekr Nina Dahlbom, kassör Caisa Ohlsson

Ersnäs Amatörteaterförening: Ordf Per Selberg tel 22 99 94, sekr Carin Sundén, kassör Vanja Lindbäck

Ersnäs Byaförening: Ordf Gunnar Lauritz tel 656 03, sekr Elaine Blomkvist, kassör Helge Björnström.

Ersnäs Hembygdsförening: Ordf Sven Persson tel 311 80, vice ordf Elaine Blomkvist, sekr Erik Sundqvist, kassör Eva-Lill Olovsson

Ersnäs IF: Ordf Kjell Bäckström tel 310 58, sekr Per Olsson, kassör Anders Vikberg

Ersnäs Samfällighetsförening: Ordf Hans Strandberg, sekr Ann-Marie Nordström tel 311 51, kassör Kristina Eriksson

Fyrklöverns Skoterklubb: Kontaktperson Ronny Leijon tel 313 16

Svartskatan- Ersnäs Jaktvårdsklubb: Ordf Nina Dahlbom tel 311 10, sekr Germund Beckenäs, kassör P.O. Sundén

Viltvårdsguppen i Ersnäs: Ordf Jonas Seger tel 311 81

Byaföreningens styrelse 2008: Övre raden fr v: Helge Björnström, Krister Öhman, Gunnar Lauritz, Caisa Ohlson och Karolina Svärd; nedre raden fr v: Gunilla Björklund, Elaine Blomkvist och Leif Winsa. Saknas på bilden gör Sofia Olsson.

Hembygdsföreningens styrelse 2008: Övre raden fr v: Erik Sundqvist, Hans Blomkvist, Elaine Blomkvist, Nina Dahlbom; nedre raden fr v: Karl-Gustav Pettersson, Eva-Lill Olovsson, Sven Persson. Saknas på bild: Johanna Niva.

Ersnäs växer

Folkmängden i många av byarna i vår kommun minskar. Som vi nog märkt, tillhör inte Ersnäs den gruppen. Här blir vi fler. Under de senaste fem åren har vår folkmängd ökat med 19 personer. Inte minst är det unga barnfamiljer som svarar för den här positiva utvecklingen. Vid senaste årsskiftet hade Ersnäs 672 invånare uppdelade

på 275 hushåll.

Under 2007 föddes åtta barn i byn. Mörön och Fällträsk ingår i upptagningsområdet för vår skola. I de tre byarna sammantagna föddes tio barn under fjolåret. Inte underligt att förskolan måste byggas ut.

30

Urspårat

En lördag i mitten av mars gav sig 29 män iväg på en 10 km lång skidtur i anntästerrängen. Startskottet hade gått för årets upplaga av Nederluleåstafetten. På sträckor längre fram i tävlingen kom också kvinnor in i bilden. Sammanlagt deltog 27 damer. Ett av lagen var för övrigt ett rent kvinnolag.

Luleå kommun stimulerar byarnas deltagande i det här arrangemanget. För sjunde året i rad kunde byarna tävla om Luleå kommuns aktivitetspris. Den by som mönstrar flest deltagare i förhållande till sin folkmängd belönas med ett penningpris på 3.000 kronor. Sedan finns ett andrapris på 2.000 och ett tredjepris på 1.000 kronor. Det är resp. byaföreningen som är mottagare.

Ersnäs har under årens lopp hävdat sig väl i konkurrensen: två guld, fyra silver (inklusive årets) och ett brons. På så sätt har vi sammanlagt tillförts 15.000 kronor för olika satsningar av gemensamt intresse.

Men Smedsbyn är vassare: Fyra gånger har den byn tagit hem guld. Så även i år. 2008 blev tyvärr vårt sämsta år med bara 11 ersnäsbor bland deltagarna. För att slå Smedsbyn hade vi behövt vara 30. Ingen omöjlighet. Vi var 28 från Ersnäs för två år sedan.

Självklart får vi se årets prestation som ett olycksfall i arbetet. Därför, notera redan nu i almanackan den 14 mars 2009! Det är nämligen datum för nästa års Nederluleåstafett.

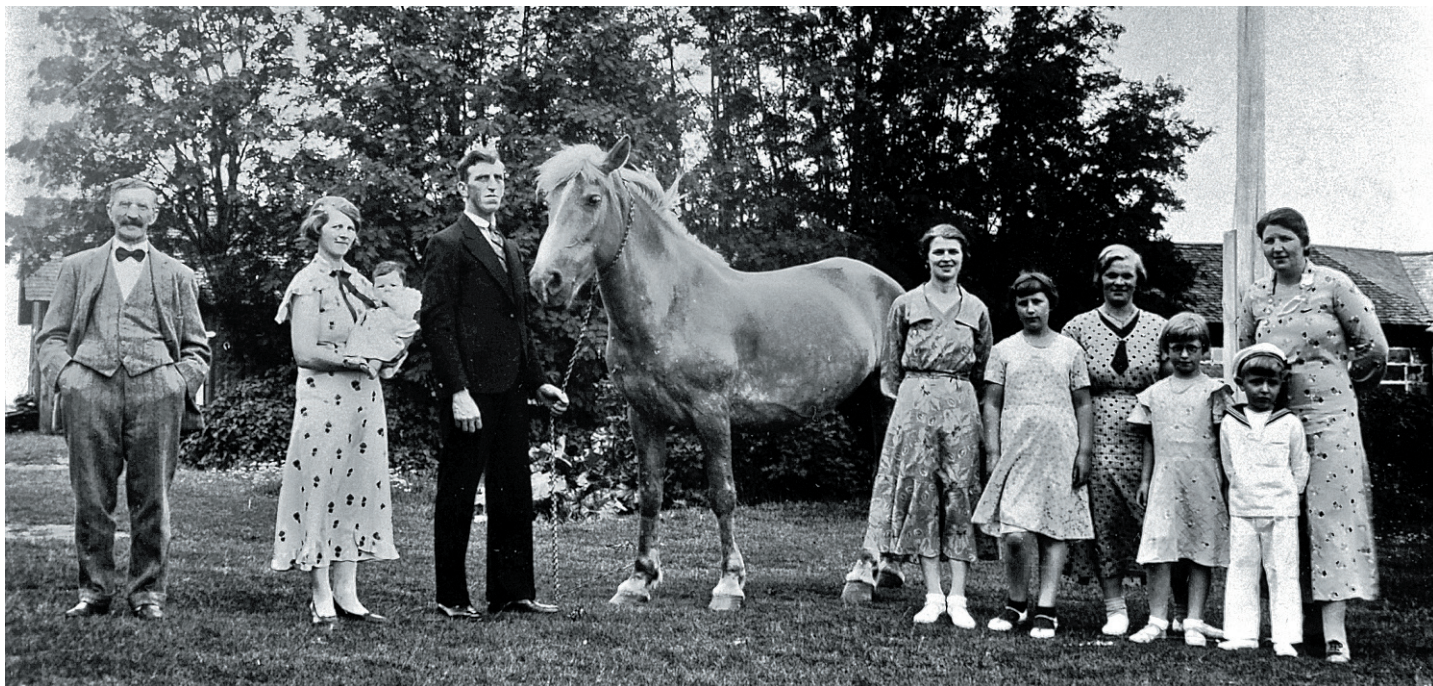
Resultatlistan finns på www.ersnas.se

Lars-Göran Rosenberg var en av ersnäs-kämparna. Han åkte 10 km-sträckan i lag EU-Ersnäsunionen.

Ett foto från 1934.

Bilden är tagen hos Nordbergs i Svartskatan.

Boningshuset ligger till vänster om bilden och bagarstugan är bakom fotografen. Bakom rännarna (som fortfarande finns kvar!) skymtar lider och ladugård. Framför rännarna låg köks-trädgården som kallades kaschengan (om någon har hört det uttrycken är Lennart Parknäs tacksam för kontakt).

Här står nu hela familjen. Morfar/farfar Gustaf Adolf i bästa kostymen med väst och fluga. Han hade varit i

Amerika i sin ungdom och fiskat lax i Colorado och talade fortfarande god engelska enligt gästande svensk-amerikaner. Så har vi Helga Nordberg (född Lundström) med Ture på armen. Det gör att vi kan datera kortet till 1934 då Ture föddes. Så stolta pappan Markus också finkläd och stolt förevisande gårdens häst. Mitt i bilden, det är inte dåligt!

De två äldre flickorna i prickiga klänningar är okända (tjänstefolk?). De två flickorna i vita klänningar är Sonja och Irma, döttrar till Markus storsyster Bertha, som gifte sig Wikberg

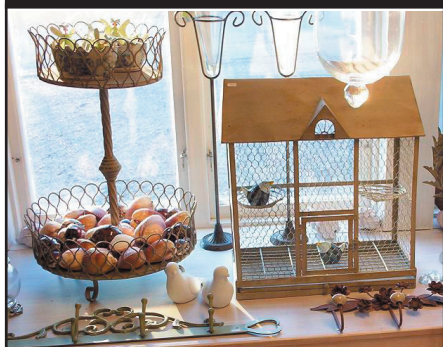
i Haparanda. Och så kommer ytterligare en syster till Markus, Nancy, gift Parknäs. Och framför henne står den som försett oss med detta kort och skrivit dessa rader Lennart Parknäs i sjömanskostym. Han skulle ge mycket för att kvar det där håret han hade 1934!

Lennart och Sonja är de enda som lever fortfarande men så är det snart 75 år sedan kortet togs.

Lennart Parknäs

HJORTGÅRDEN

www.havsviken.blogspot.com

Butiken nära dig!

Måndag till torsdag

18.00 - 20.00

Lördagar

11.00 - 14.00

Present & inredning bl.a. från
Miljögården - SIA - Bruka

Hampmyrvägen 2, Alvik

Grus grus

Så lyder den latinska benämningen för trana. En imponerande fågel med 200-230 cm mellan vingspetsarna. Den är lite av vår byafågel. Att en av våra vägar döptes till Tranmyrvägen är därför ingen tillfällighet. Mellan Bränslan och byn ligger också en våtmark som på kartan heter Tranumyr. En vanlig plats för övervintring är gränstrakterna mellan Spanien och Portugal. I år har denna imponerande fågel kommit i ovanligt stora skaror.

Många av oss har säkert tagit Klubbenvägen mot Alvik för att beskåda praktan. Den här mängden tranor har också blivit uppmärksam på riksplanet. "Naturmorgon" är ett program i P 1 som sänds söndagsmorgnar. Den 10 maj besökte ett reportageteam gränstrakterna mellan Ersnäs och Alvik för en direktsändning. Det går att lyssna på programmet genom att gå in på www.sr.se/naturmorgon

Baka kaka

Tisdagkväll den 20 maj (eller annan dag deltagare och kursledning kommer överens om) anordnas en kurs i konsten att baka tunnbröd för alla intresserade i byn. Kursledare är Vivan Elvelin, assisterad av Else Olsson. Kursen börjar 18.00 och beräknas pågå ett par timmar. Anmäl Dig till Vivan tel 310 29.

Inbokningar av Bagarstugan görs hos Else Olsson tel 312 44. Hyran för dag fram till kl 17 är 50 kronor och kvällar från kl 17.00 25 kronor. Hyresgästen håller själv med ved.